

A Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága
Budapest

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott dr. Bodoky Tamás Richárd (anyja születési neve: _____, lakcím: _____)
) _____ az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény
(a továbbiakban: Abtv.) 48. § (1) bekezdése szerint az alábbiakban kifejtett indokok
alapján

alkotmányjogi panaszt nyújtok be,

amelynek keretében kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény 6. § (3) bekezdésének egésze, illetve különösen is a „vagy nyomozó hatóság” szövegrésze ellentétes az Alkotmány 61. § (1) és (2) bekezdésével, ezért azt semmisítse meg, továbbá mondja ki, hogy az a Budapesti Rendőr-főkapitányság Szervezett Bűnözés Elleni Osztályán 01000-6132/2010.bü szám alatt folytatott eljárásban a tanúkenti kihallgatásom során nem alkalmazható.

1. A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 6. § (1) bekezdése szerint a kiadó és az újságíró (a törvény szóhasználatával "a médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy") jogosult a számára információt átadó személy kilétét titokban tartani. Az Smtv. 6. § (2) bekezdése szerint az a jogosultság kiterjed a bírósági és hatósági eljárásokra is, feltéve, hogy az átadott információ közzétételéhez közérdek fűződött. Az Smtv. 6. § (3) bekezdése szerint ugyanakkor a nyomozó hatóság – több más indok mellett – bűncselekmények elkövetésének felderítése érdekében, kivételesen indokolt esetben kötelezheti az érintettet az információforrás felfedésére.

2. A Budapesti Rendőr-főkapitányság Szervezett Bűnözés Elleni Osztályán 01000-6132/2010.bü szám alatt folytatott eljárásban a tanúkenti kihallgatásom során az eljáró nyomozó hatóság az Smtv. 6. § (3) bekezdése alapján arra kötelezett, hogy fedjem fel az atlatszo.hu internetes oldalon a Brokernet elleni hackertámadásról szóló tudósítás¹ információforrását. A tanúkihallgatási jegyzőkönyvet F/1. szám alatt csatolom. Az ezzel szemben benyújtott panaszomat (F/2.) a nyomozó hatóság elutasította (F/3.), amellyel szemben panasszal fordultam az ügyészséghez (F/4.), amely azt az általam 2011. november 7-én átvett határozatában (F/5.) elutasította.

3. Az Abtv. 48. § (1) bekezdése szerint „[a]z Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogsérelme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.”

A nyomozó hatóságnak az információforrás felfedésére kötelező döntése álláspontom szerint az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében elismert, a véleménynyilvánításhoz való

¹ <http://atlatszo.hu/2011/07/06/magyarleaks-meghackeltek-a-brokernetet/>

alapvető jogomat, illetve az azt az Alkotmány 61. § (2) bekezdésében az újságírók vonatkozásában konkretizáló, a sajtószabadsághoz való jogomat sértette.

A 715/D/1994. AB határozat szerint „a büntetőeljárás olyan korlátozásokra ad lehetőséget, amelyek nem csupán a büntetőeljárás alá vont személyt érintik, hanem érinthetik a bizonyítékok megszerzése érdekében alkalmazott eljárási cselekményeket (szemle, lefoglalás, házkutatás, motozás stb.) eltérni köteles "kívülálló" személyek alkotmányos alapjogait is ... Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerítése után nincs akadálya alkotmányjogi panasz benyújtásának a büntetőeljárás folyamán hozott hatósági határozatok ellen pusztán amiatt, mert a büntetőjogi felelősség megállapítása még folyamatban van.”

A rendelkezésekre álló jogorvoslatokat a 2. pontban kifejtettek szerint kimerítettem, az alkotmányjogi panaszt az utolsó jogorvoslati döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül terjesztem elő.

4. Az újságírók véleménynyilvánítási szabadságának, vagyis a sajtószabadságnak része az is, hogy az újságíró a részére információt átadó személy kilétét titokban tarthassa. Ha az információforrásnak attól kellene tartania, hogy kiléte nyilvánosságra kerül, az negatívan befolyásolná abban, hogy a sajtó részére információt juttasson el, ez pedig olyan 'lehűtő hatást' gyakorolna a sajtó őrzőkutyái feladatainak teljesítésére, ami a közvéleményre tartozó információk nyilvánosságra kerülését akadályozná.

Az újságírói forrásvédelem természetesen – a legtöbb alapvető joghoz hasonlóan – nem korlátozhatatlan. Elképzelhetőek olyan esetek, amikor a sajtószabadságnak engednie kell más alapvető joggal vagy alkotmányos értékkel szemben. A véleménynyilvánítás szabadságának a modern alkotmányos demokráciákban betöltött kiemelkedő szerepe ugyanakkor megköveteli, hogy annak korlátozására csak megfelelő garanciális szabályok mellett, az elkerülhetetlenül szükséges mértékben kerüljön sor.

5. Bár az alkotmányjogi panasz keretében a jogszabályi rendelkezés nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára nincsen lehetőség, annak megítélése során, hogy a támadott rendelkezés sérti-e a magyar Alkotmány 61. § (1) és (2) bekezdését, az újságírói forrásvédelemmel összefüggő jogösszehasonlításnak, különösen az Európai Emberi Jogi Egyezménynek és joggyakorlatának jelentősége van.

Az Egyezmény végrehajtási mechanizmusában kulcsszerepet játszó Miniszteri Bizottság a No. R (2000) 7. számú ajánlásában kifejezetten foglalkozott az újságírói források védelmével. Ebben leszögezték, hogy az újságíró csak akkor kötelezhető a forrásainak felfedésére, ha a) nincsenek ésszerű alternatív lehetőségek a kívánt információ megszerzésére vagy azokat a hatóságok kimerítették, és b) bizonyítható, hogy az információforrás felfedéséhez fűződő közérdek egyértelműen nagyobb az információforrás titokban maradásához fűződő érdeknél, azzal, hogy ezt az eljáró hatóságnak kell bizonyítania, az ügynek kellő komolysággal kell rendelkeznie, illetve a forrás felfedésének egy nyomós társadalmi igényre adott válasznak kell lennie.

Az Európai Emberi Jogi Bíróságnak a Goodwin v. the United Kingdom ügyben (17488/90.) hozott döntése szerint "[a]z újságírói források védelme az egyik alapvető feltétele a sajtószabadságnak (...) Ilyen védelem nélkül a források elrettenhetnek attól, hogy segítsék a sajtót abban, hogy közérdekű ügyekben tájékoztassák a közvéleményt. Ez pedig alááshatná a sajtónak az őrzőkutya szerepét, illetve hátrányosan érintené azt a képességét, hogy megfelelő és érdemi információkat szolgáltatson. Az újságírói források védelme a sajtószabadságnak fontos eleme, a források felfedése pedig potenciálisan visszafogná a sajtószabadság gyakorlását, ezért az csak akkor lenne összeegyeztethető a 10. cikkel, ha a nyomós közérdek áll fenn."

A Sanoma Uitgevers B.V. v. the Netherlands ügyben (38224/03.) az Európai Emberi Jogi Bíróság Nagykamarája úgy foglalt állást, hogy az újságírók információforrásának felfedésére csak bíróság vagy más, az eljárásban részt nem vevő, független testület kötelezheti, mivel így biztosítható hogy megfelelően végezzék el az információforrás titokban tartásához és adott esetben a bűnüldözéshez fűződő érdek közötti mérlegelést. Ha ez a feltétel nem teljesül, az információforrás felfedésére való kötelezést már önmagában, a tartalmi szempontok további vizsgálata nélkül az Egyezménybe ütközőnek tekinti a Bíróság.

6. Az Smtv 6. § (3) bekezdése parttalanul, széles körben lehetővé teszi, hogy az állami szervek az újságírókat az információforrás felfedésére kötelezzék. Sem azt nem kell mérlegelnie az eljáró hatóságnak, hogy vannak-e ésszerű alternatív lehetőségek a kívánt információ megszerzésére, sem pedig azt, hogy az állami büntetőhatalom érvényesítéséhez fűződő érdek a konkrét esetben miként viszonyul az információforrás titokban maradásához fűződő érdekhez. Mindez arra vezet, hogy az eljáró hatóság érdemi mérlegelés nélkül, automatikusan kötelezheti az újságírókat az információforrás felfedésére, ami viszont hátrányosan érinti a sajtónak azt a képességét, hogy megfelelő és érdemi információkat szolgáltatson a közvélemény számára, vagyis hogy gyakorolni tudja a sajtószabadsághoz fűződő jogát.

A konkrét ügyben alkalmazott szabályozás ráadásul megengedi azt is, hogy a nyomozó hatóság maga kötelezze az információforrás felfedésére az újságírókat ahelyett, hogy ebben a kérdésen független szerv, a bíróság döntsön. Ez a szabályozási megoldás nem teszi lehetővé, hogy a különböző érdekek mérlegelését megfelelően végezzék el az ügyben eljáró állami szervek, hiszen az állami büntetőhatalom érvényesítésében eljáró nyomozó hatóság nyilvánvalóan – és a saját szemszögéből érthető módon – ebben a kérdésben elfogultan tud csupán dönten.

7. Az Smtv. 6. § (3) bekezdése a 4. pontban kifejtett követelményeknek – az 5. pont szerinti európai konszenzusra is figyelemmel – a 6. pontban elmondottak szerint nem felel meg, ezért sérti az Alkotmány 61. § (1) és (2) bekezdését. Kezdeményezem ezért, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság a támadott rendelkezést semmisítse meg, valamint annak a konkrét ügyben történő alkalmazhatóságát zárja ki.

Kelt Budapesten, 2011. november 14-én.

.....
dr. Bodoky Tamás Richárd